

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันความจำเป็นทางด้านการเศรษฐกิจและสังคมที่เพิ่มมากขึ้น ทำให้บิดามารดาต้องออกไปทำงานนอกบ้าน ประกอบกับครอบครัวส่วนใหญ่มักจะเป็นครอบครัวเดี่ยวที่มีเฉพาะบิดามารดาและบุตร (ลัดดา เหมาะสุวรรณ, 2547) ซึ่งต่างจากเดิมที่เด็กเล็กจะได้รับการเลี้ยงดูจากมารดา ยาย ย่า หรือญาติคนอื่น ๆ ในครอบครัวขยายจนกว่าจะเจริญเติบโตจนถึงวัยเข้าเกณฑ์ที่ต้องไปเข้าโรงเรียนภาคบังคับ เด็กเหล่านั้นจะถูกเลี้ยงอยู่ในสังคมและสิ่งแวดล้อมที่คุ้นเคยมาตั้งแต่แรกเกิดและบุคคลรอบ ๆ ตัวเด็กให้ความรัก ความเมตตาเอ็นดูอย่างสม่ำเสมอ ครอบครัวยุคใหม่ที่เป็นครอบครัวเดี่ยว จำเป็นต้องนำบุตรไปฝากเลี้ยงที่สถานรับเลี้ยงเด็กกลางวันเพิ่มมากขึ้น ด้วยความจำเป็นทางเศรษฐกิจที่มารดาต้องทำงานนอกบ้าน รวมทั้งเป็นค่านิยมในสังคมที่ให้เด็กเล็กวัยก่อนเรียนหรือก่อนอนุบาลได้มีการเตรียมความพร้อม เข้ากับเพื่อนคนอื่น ๆ พี่เลี้ยงและครูได้ และเพื่อให้เด็กได้มีสังคมและการช่วยเหลือตนเองเพิ่มขึ้น เด็กเล็กที่อยู่ในสถานรับเลี้ยงเด็กกลางวัน ต้องมีการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมใหม่ที่มีบุคคลอื่นอยู่ร่วมด้วย พฤติกรรมการปรับตัวของเด็กวัยก่อนเรียน จึงเป็นสิ่งที่บิดามารดาผู้ปกครองหรือผู้ดูแลเด็กต้องให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง

เด็กในวัยก่อนเรียนนี้เป็นวัยที่จะต้องก้าวสู่ความพร้อมในการเริ่มเรียนรู้เข้าสู่สังคมมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมของครอบครัวในฐานะสมาชิกคนหนึ่งครอบครัว (ลดาวัลย์ ประทีปชัยกุล, 2543) เด็กรู้จักช่วยเหลือตนเอง ควบคุมดูแลตัวเองเพิ่มขึ้น และเด็กเริ่มคบเด็กอื่น ๆ เป็นเพื่อนเล่น เรียนรู้ที่จะปรับตัว เริ่มเข้าใจความต้องการของบุคคลอื่นบ้าง รู้จักการแบ่งปัน เป็นการเรียนรู้ที่อยู่ร่วมกับคนอื่น ซึ่งเด็กเริ่มห่างจากครอบครัวเข้าไปสู่สังคมเพื่อนแต่ยังคงเอาแต่ใจ เช่นกัน (Bowden & Greenberg, 2008) ครอบครัวซึ่งเป็นแหล่งหล่อหลอม แหล่งการเรียนรู้รวมทั้งเป็นสิ่งแวดล้อมมีความสำคัญต่อเด็กที่จะส่งผลต่อการปรับตัวของเด็ก เมื่อต้องเข้าไปสู่สถานที่ใหม่ เช่น สถานรับเลี้ยงเด็กกลางวัน ซึ่งเด็กวัยก่อนเรียนต้องเริ่มพัฒนาลักษณะความเป็นตัวของตัวเอง ให้ความสนใจในสิ่งรอบตัว อยากรู้อยากเห็น ซึ่งเด็กจะต้องพยายามปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมช่วยเหลือตนเอง ติดต่อสื่อสารกับกลุ่มเพื่อนเพื่อให้ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับ วันเพ็ญ บุญประกอบ (2548) กล่าวว่า เด็กในวัยนี้จะแสดงออกทางพฤติกรรมมากกว่าคำพูด เนื่องจากความสามารถในการระับและอดกลั้นยังไม่มีหรือมีน้อย เด็กจึงแสดงออกทางพฤติกรรมอย่างชัดเจน ไม่ว่าจะเป็นเกิดอารมณ์ชนิดใด เช่น เมื่อโกรธ จะขว้างปา เมื่อถูกขัดใจ

จะลงมือ ลงเท้า ร้องดิน เมื่อกลัวจะวิ่งหนีหรือร้องไห้เข้าหาผู้เลี้ยงดู เมื่อเด็กโตขึ้นและสื่อสารได้ เด็กจะบอกความรู้สึกได้บ้างแต่เด็กยังบอกได้น้อยและไม่สามารถเชื่อมโยงความคิดกับการกระทำ ซึ่งถ้าเด็กแสดงออกทางพฤติกรรมและปรับตัวได้อย่างเหมาะสมกับวัยก็จะสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข การที่บุคคลมีความสามารถในการช่วยเหลือตนเองในกิจวัตรประจำวัน สามารถประกอบกิจกรรมต่าง ๆ ที่จำเป็นในการดำรงชีวิตในสังคมได้นั้น เป็นการแสดงออกของ พฤติกรรมการปรับตัว (คำพวง ห่อทอง, 2548) ซึ่งสอดคล้องกับ พิศมัย ฮอร์ทัย (2540) อธิบายว่า พฤติกรรมการปรับตัวเป็นความสามารถในการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นได้อย่างดีในสังคมนั้น เป็น วัตถุประสงค์ที่สำคัญในการดำรงชีวิตของบุคคล โดยไม่คำนึงถึงระดับอายุหรือการมีภาวะบกพร่อง ต่าง ๆ นอกจากนี้พฤติกรรมการปรับตัวยังเป็นกระบวนการพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญาเข้าไว้ด้วยกัน

จากทฤษฎีวิวัฒนาการของกิเซล กล่าวว่าพฤติกรรมการปรับตัวเป็นพฤติกรรมที่แสดงให้เห็นถึงระดับพัฒนาการของเด็ก และเป็นพฤติกรรมที่ใช้เป็นประจำเพื่อการดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุขให้เหมาะสมกับสภาพสังคมและสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป เกิดขึ้นจากการที่บุคคลมีกระบวนการพัฒนาโครงสร้างร่างกายให้เปลี่ยนแปลงไปตามวัย การเจริญเติบโตของส่วนต่าง ๆ ของร่างกายให้พร้อมที่จะเรียนรู้พฤติกรรมใหม่ การบรรลุถึงความพร้อมที่เรียกว่าวุฒิภาวะ (ศรีเรือน แก้วกังวาล, 2549) และพัฒนาการของบุคคลที่จะนำไปสู่การมีวุฒิภาวะประกอบด้วย พันธุกรรมและสิ่งแวดล้อม (Gesell, 1948 cited in Thelen & Adolph, 1992)

พฤติกรรมการปรับตัวของเด็กวัยก่อนเรียนมีปัจจัยที่เกี่ยวข้องของหลายประการได้แก่ เพศของเด็ก ซึ่งผลการวิจัยของ ภาวิณี อ่อนนาค (2541) พบว่าเด็กผู้หญิงมีพฤติกรรมปรับตัวได้ดีกว่าเด็กผู้ชาย นอกจากนี้ยังเกี่ยวข้องกับอาชีพ ฐานะทางเศรษฐกิจและระดับการศึกษาของมารดา โดยพบว่า เด็กปฐมวัยที่บิดามารดามีการศึกษา และสถานภาพทางเศรษฐกิจในระดับสูงกว่ามีคะแนนพฤติกรรมการปรับตัวสูงกว่าเด็กปฐมวัยที่บิดามารดามีการศึกษาและสถานภาพทางเศรษฐกิจในระดับต่ำกว่า (พิศมัย ฮอร์ทัย, 2540) และเด็กที่ครอบครัวมีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำมีแนวโน้มที่จะช่วยเหลือตนเองได้ดีกว่าที่ครอบครัวมีฐานะทางเศรษฐกิจสูง (คำพวง ห่อทอง, 2548) ลักษณะครอบครัวเป็นปัจจัยหนึ่งที่อาจมีผลต่อพฤติกรรมการปรับตัวของเด็กวัยก่อนเรียน แต่จากการทบทวนวรรณกรรมไม่พบว่ามีผู้ศึกษาตัวแปรนี้ เนื่องจากในปัจจุบัน โครงสร้างทางสังคมเปลี่ยนแปลงจากเดิม มีลักษณะครอบครัวเดี่ยวมากขึ้น และมีความโน้มเอียงที่ลักษณะดังกล่าวอาจเกี่ยวข้องหรือส่งผลต่อการเลี้ยงดูและพฤติกรรมการปรับตัวของเด็กวัยก่อนเรียน

นอกจากนี้ มีรายงานการศึกษาพบว่า ลักษณะพื้นฐานทางอารมณ์ (Temperament) เป็นปัจจัยหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการปรับตัว ลักษณะพื้นฐานทางอารมณ์เป็นลักษณะพฤติกรรมเฉพาะของบุคคล (McDevitt & Carey, 1978) และเชื่อว่าพื้นฐานทางอารมณ์ถูกกำหนดจากปัจจัยทางพันธุกรรมส่วนหนึ่ง และอีกส่วนได้รับจากสิ่งแวดล้อมโดยเฉพาะในช่วงแรกของชีวิตประกอบด้วย ระดับกิจกรรม การปรับตัวเป็นเวลา ปฏิริยาการตอบสนองต่อบุคคลหรือสิ่งเร้าใหม่ ความสามารถในการปรับตัว ระดับความทนต่อการมีปฏิริยาโต้ตอบสิ่งเร้า ความรุนแรงของการตอบสนอง ลักษณะอารมณ์ การหันเหความสนใจ ระดับสมาธิและความต่อเนื่องในการทำสิ่งหนึ่งสิ่งใด ซึ่งสามารถแบ่งลักษณะพื้นฐานทางอารมณ์เด็กได้เป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ เด็กเลี้ยงง่าย เด็กเลี้ยงยาก และเด็กปรับตัวช้า (Thomas & Chess, 1977) เด็กที่มีลักษณะของพื้นฐานทางอารมณ์ที่ต่างกัน จะมีการรับรู้และกรตอบสนองต่อสิ่งเร้าหรือสภาพแวดล้อมที่ต่างกัน เช่น เด็กที่มีพื้นฐานทางอารมณ์แบบลอยหนีและปรับตัวได้ช้า จะรับรู้ว่าการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมเป็นสิ่งที่ตึงเครียดมากสำหรับเด็ก เพราะเด็กมีความยืดหยุ่นน้อย ไม่สามารถปรับเปลี่ยนตนเองให้เข้ากับสภาพแวดล้อมใหม่ได้รวดเร็ว จึงทำให้เด็กแสดงปฏิริยาตอบสนองไปในทางลบ ในทางตรงกันข้ามเด็กที่มีพื้นฐานอารมณ์เข้าใกล้สิ่งเร้าใหม่และมีความสามารถในการปรับตัวดี จะรับรู้ว่าการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมเป็นสิ่งที่ท้าทายสำหรับเด็กมากกว่าเป็นสิ่งที่ตึงเครียด เด็กที่มีลักษณะดังกล่าวจึงปรับตัวได้ดีและตอบสนองไปในทางบวก (Thomas & Chess, 1977)

สภาพแวดล้อมที่บ้านเกี่ยวข้องกับโดยตรงต่อการปรับตัวของสมาชิกในครอบครัว โดยเฉพาะเด็กที่จะเจริญเติบโตขึ้น ซึ่งสิ่งแวดล้อมที่บ้านเป็นแหล่งหล่อหลอมลักษณะนิสัยและบุคลิกภาพของเด็กที่จะเป็นผู้ใหญ่ในวันข้างหน้า การจัดสภาพแวดล้อมของบ้านที่ปลอดภัย เป็นสุขและเหมาะสม รวมทั้งการมีสิ่งสนับสนุนต่าง ๆ เช่น ของเล่น หนังสือนิทานหรือภาพต่าง ๆ และไม่ว่าจะเป็นสภาพแวดล้อมทางกายภาพหรือสภาพแวดล้อมทางจิตสังคม ที่เหมาะสมกับพัฒนาการเด็กในแต่ละช่วงวัย ย่อมช่วยส่งเสริมพัฒนาการ ประสบการณ์การเรียนรู้ของเด็กให้ดำเนินไปได้อย่างราบรื่นและเต็มศักยภาพ (จิตตินันท์ เทชะกูบ์, 2547)

จากการทบทวนวรรณกรรมข้างต้น จะเห็นว่าปัจจัยหลายประการที่เกี่ยวข้องกับเด็กวัยก่อนเรียนที่ต้องปรับตัวต่อการเข้ามารับการดูแลในศูนย์เลี้ยงเด็กกลางวัน ซึ่งแตกต่างจากสภาพแวดล้อมและบุคคลที่ให้การเลี้ยงดูเมื่ออยู่ที่บ้าน ทั้งนี้ปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องประกอบไปด้วย ปัจจัยภายในและภายนอก ในการศึกษาครั้งนี้จะทำให้ทราบว่าปัจจัยใดจะสามารถทำนายพฤติกรรมการปรับตัวของเด็กวัยก่อนเรียนที่รับบริการในศูนย์เลี้ยงเด็กกลางวันได้บ้าง และปัจจัยใดทำนายที่ดีที่สุดเรียงตามลำดับเป็นอย่างไร และประกอบกับการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

โดยเฉพาะที่มีการศึกษาในประเทศไทย พบว่าส่วนใหญ่มีการศึกษาในรูปแบบหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเท่านั้น และมีการศึกษาน้อยเกี่ยวกับปัจจัยในการทำนายพฤติกรรมการปรับตัวของเด็กวัยก่อนเรียน ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาปัจจัยใดที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการปรับตัวของเด็กวัยก่อนเรียนซึ่งได้แก่ เพศของเด็ก ลักษณะพื้นฐานทางอารมณ์ สภาพแวดล้อมที่บ้าน ลักษณะครอบครัว รายได้ครอบครัว และระดับการศึกษาของมารดา เพื่อนำผลการวิจัยเป็นแนวทางสร้างโปรแกรม เพื่อส่งเสริมหรือพัฒนาพฤติกรรมปรับตัวที่เหมาะสมให้กับเด็กวัยก่อนเรียน รวมทั้งการส่งเสริมพัฒนาการด้านสังคมให้แก่เด็กต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมปรับตัวของเด็กวัยก่อนเรียนที่รับบริการในศูนย์เลี้ยงเด็กกลางวัน
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง เพศของเด็ก ลักษณะพื้นฐานทางอารมณ์ สภาพแวดล้อมที่บ้าน ลักษณะครอบครัว รายได้ครอบครัว และระดับการศึกษาของมารดากับพฤติกรรมปรับตัวของเด็กวัยก่อนเรียน
3. เพื่อศึกษาปัจจัยทำนายพฤติกรรมปรับตัวของ เพศของเด็ก ลักษณะพื้นฐานทางอารมณ์ สภาพแวดล้อมที่บ้าน ลักษณะครอบครัว รายได้ครอบครัว และระดับการศึกษาของมารดากับพฤติกรรมปรับตัวของเด็กวัยก่อนเรียน และศึกษาปัจจัยทำนายที่ดีที่สุด

สมมติฐานของการวิจัย

1. เพศของเด็ก ลักษณะพื้นฐานทางอารมณ์ สภาพแวดล้อมที่บ้าน ลักษณะครอบครัว รายได้ครอบครัว และระดับการศึกษาของมารดา มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมปรับตัวของเด็กวัยก่อนเรียน
2. เพศของเด็ก ลักษณะพื้นฐานทางอารมณ์ สภาพแวดล้อมที่บ้าน ลักษณะครอบครัว รายได้ครอบครัว และระดับการศึกษาของมารดา สามารถทำนายพฤติกรรมปรับตัวของเด็กวัยก่อนเรียนได้

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยหาความสัมพันธ์เชิงทำนาย (Correlational Predictive Research) เพื่อศึกษาปัจจัยทำนาย ได้แก่ เพศของเด็ก ลักษณะพื้นฐานทางอารมณ์ สภาพแวดล้อมที่บ้าน ลักษณะครอบครัว รายได้ครอบครัว และระดับการศึกษาของมารดา ที่มีต่อพฤติกรรมการปรับตัวของเด็กวัยก่อนเรียน ที่รับบริการในศูนย์เลี้ยงเด็กกลางวัน สังกัดกองทัพอากาศ อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี เก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ ถึง เดือนมีนาคม พ.ศ.2553

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. เป็นข้อมูลแนวทางในการวางแผนสร้างโปรแกรมเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาพฤติกรรมที่เหมาะสมในการปรับตัวของเด็กวัยก่อนเรียน
2. เป็นข้อมูลพื้นฐานของผู้บริหาร ในการกำหนดนโยบาย การบริหารจัดการ ศูนย์เลี้ยงเด็กกลางวัน ให้เด็กวัยก่อนเรียนปรับตัวได้ดีและเหมาะสมมากขึ้น
3. เป็นข้อมูลในการศึกษาวิจัยขั้นต่อไป ที่เกี่ยวกับพฤติกรรมปรับตัวของเด็กวัยก่อนเรียนในประเด็นอื่น ๆ

นิยามศัพท์เฉพาะ

เด็กวัยก่อนเรียน หรือเด็กปฐมวัย หมายถึง เด็กชายและหญิงที่มีอายุระหว่าง 3 - 5 ปี มีสุขภาพสมบูรณ์แข็งแรง ที่รับบริการในศูนย์เลี้ยงเด็กกลางวัน สังกัดกองทัพอากาศ อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี

ศูนย์เลี้ยงเด็กกลางวัน หมายถึง สถานที่ให้บริการดูแลเด็กวัยก่อนเรียน มีการดำเนินกิจกรรมเพื่อเตรียมความพร้อมและส่งเสริมพัฒนาการเด็กวัยก่อนเรียน ในศูนย์เลี้ยงเด็กกลางวัน สังกัดกองทัพอากาศ อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี

พฤติกรรมปรับตัว หมายถึง ความสามารถในการกระทำกิจกรรมต่าง ๆ ของเด็กวัยก่อนเรียนที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตให้อยู่ในสังคม และการอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม ประกอบด้วยพฤติกรรมปรับตัว 4 ด้าน ได้แก่ การช่วยเหลือตนเอง การเคลื่อนไหว สัมพันธภาพระหว่างบุคคล และสติปัญญาและการสื่อสาร ประเมินโดยใช้แบบสอบถามที่ปรับปรุงมาจากแบบสอบถามพฤติกรรมปรับตัวของเด็กปฐมวัยของ พิศสมัย อรรถ (2540)

สภาพแวดล้อมที่บ้าน หมายถึง สิ่งต่าง ๆ หรือกิจกรรมรอบตัวเด็กในบ้านที่เด็กพักอาศัย ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน และมีส่วนส่งเสริมพัฒนาการเด็กวัยก่อนเรียน ประกอบด้วย สภาพแวดล้อมที่บ้าน 7 ด้าน ได้แก่ ด้านการสื่อสารและตอบสนองทางภาษา ด้านสภาพแวดล้อม

ทางกายภาพ ด้านการตอบสนองของมารดา ด้านการกระตุ้นการเรียนรู้ ด้านการเป็นตัวแทน ด้านการทำกิจกรรมต่าง ๆ และด้านการทำโทษ ประเมินโดยใช้แบบสังเกตที่แปลและปรับปรุงมาจากแบบสังเกตสภาพแวดล้อมที่บ้านสำหรับเด็กวัยก่อนเรียน (3 - 5 ปี) ของครอลเวลและแบริดเจย์ (Caldwell & Bradley, 1984)

ลักษณะพื้นฐานทางอารมณ์ของเด็ก หมายถึง รูปแบบพฤติกรรมและการตอบสนองของเด็กวัยก่อนเรียนที่มีต่อสิ่งแวดล้อมและสิ่งเร้าต่าง ๆ ทางกายภาพ ซึ่งเป็นลักษณะพฤติกรรมเฉพาะของบุคคลที่ปรากฏตั้งแต่ระยะเริ่มแรกของชีวิต ประกอบด้วยลักษณะพื้นฐานทางอารมณ์ 6 ด้าน ด้านระดับกิจกรรม ด้านการปฏิบัติตัวเป็นเวลา ด้านปฏิกิริยาตอบสนองต่อบุคคลหรือสิ่งเร้าใหม่ ด้านความสามารถในการปรับตัว ด้านความรุนแรงของการตอบสนอง และด้านลักษณะอารมณ์ ประเมินโดยใช้แบบสอบถามที่ปรับปรุงมาจากแบบสอบถามลักษณะพื้นฐานทางอารมณ์ของเด็กวัยก่อนเรียนของ วังนั โทโรงาม (2539)

ลักษณะครอบครัว หมายถึง การอยู่ร่วมกันของสมาชิกในครอบครัว แบ่งเป็น 2 แบบ คือ ครอบครัวเดี่ยว ครอบครัวที่ประกอบด้วยบิดา มารดา และบุตร และครอบครัวขยาย ประกอบด้วยบิดา มารดา บุตร และมีสมาชิกคนอื่น ๆ เช่น ปู่ ย่า ตา ยาย ลุง ป้า น้า อา หรือคนอื่น ๆ ที่มีได้เกี่ยวข้องเป็นญาติ เช่น ลูกจ้าง

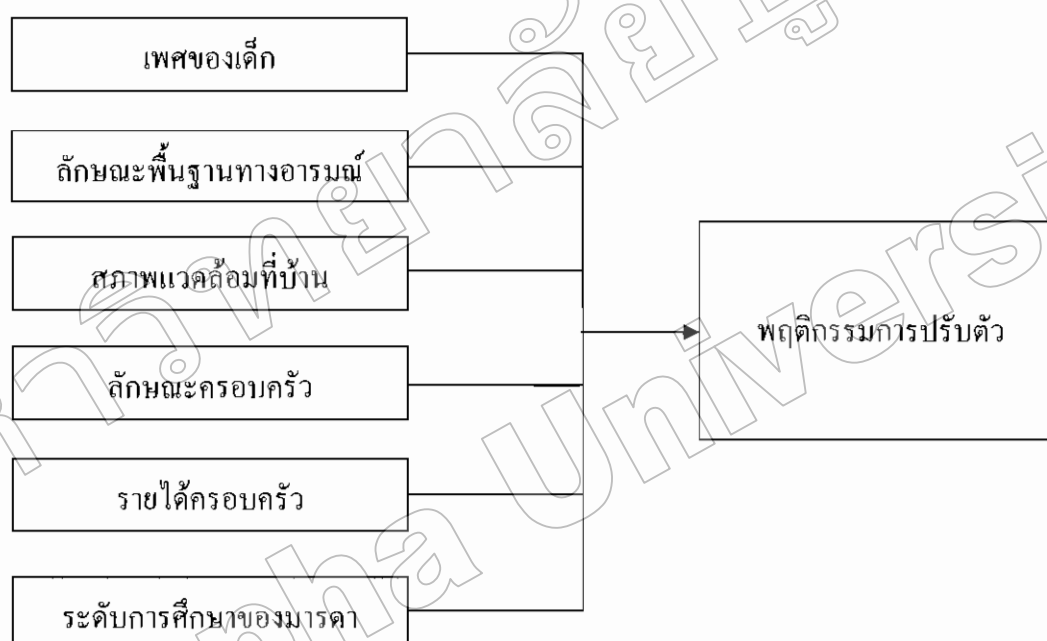
รายได้ครอบครัว หมายถึง รายได้ต่อเดือนของสมาชิกในครอบครัวทุกคนรวมกันนับจำนวนเต็มเป็นบาท

ระดับการศึกษาของมารดา หมายถึง การศึกษาชั้นสูงสุดที่มารดาได้รับตามระบบการศึกษาของประเทศไทยหรือเทียบเท่า

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ใช้ ทฤษฎีวุฒิภาวะของเกสเซิล (Gesell's Maturation Theory) เป็นกรอบแนวคิดการวิจัย ซึ่งเกสเซิลเชื่อว่าพัฒนาการของมนุษย์มีอิทธิพลมาจาก ปัจจัยหลักคือ พันธุกรรมและสิ่งแวดล้อม ซึ่งพันธุกรรมคือ การถ่ายทอดลักษณะต่าง ๆ ทางชีววิทยา จากบิดา มารดาไปสู่บุตรโดยผ่านทางเซลล์สืบพันธุ์ และมีอินเป็นตัวถ่ายทอดลักษณะถาวร เช่น ชนิดของ หมู่เลือด เพศ รูปร่างหน้าตา สีของผผ เป็นต้น และสิ่งแวดล้อมคือ ทุกสิ่งทุกอย่างทั้งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต ที่มีอิทธิพลต่อบุคคลและสามารถที่จะปรับเปลี่ยนให้เข้าไปในลักษณะต่าง ๆ ได้ ตามปกติบุคคลจะได้รับอิทธิพลมาจากพันธุกรรมและสิ่งแวดล้อมอย่างพอ ๆ กัน ที่ส่งผลให้บุคคลมีพัฒนาการต่าง ๆ เพิ่มขึ้นจนถึงระดับสมบูรณ์ หรือที่เรียกว่าวุฒิภาวะ (Maturation) ซึ่งหมายถึงการเจริญเติบโตถึงขีดสูงสุดในแต่ละระยะหรือในแต่ละระดับอายุ ทำให้บุคคลมีความ

สามารถพอที่จะกระทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งอย่างเหมาะสมในแต่ละวัยได้ และวุฒิภาวะของบุคคลจะแสดงออกโดยการมีพฤติกรรมการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อม สังคม สถานที่หรือผู้คนอื่น ๆ ได้อย่างเหมาะสม ในการวิจัยครั้งนี้ศึกษาปัจจัยทำนายด้านพันธุกรรมได้แก่ เพศและลักษณะพื้นฐานทางอารมณ์ของเด็ก และด้านสิ่งแวดล้อมได้แก่ สภาพแวดล้อมที่บ้าน ลักษณะครอบครัว รายได้ครอบครัว และระดับการศึกษาของมารดาต่อการทำนายพฤติกรรมการปรับตัวของเด็กวัยก่อนเรียน เขียนสรุปได้ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย